

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

КОМИСИЯ ПО ИКОНОМИЧЕСКАТА ПОЛИТИКА

К О Д Е К С
ЗА ЗАСТРАХОВАНЕТО

**Приложение към стенограмата на текстове на вносителя, по които
няма направени предложения и нечетени при второ гласуване в
Пленарна зала на 24 ноември 2005 г.
(на основание чл. 71, ал. 1 от ПОДНС)**

Чл. 1. (1) Този кодекс урежда:

1. застраховането и презастраховането;
2. застрахователното и презастрахователното посредничество;
3. условията за започване, извършване и прекратяване на дейностите по т. 1 и 2;
4. застрахователния договор;
5. задължителното застраховане, и
6. застрахователния надзор.

(2) Разпоредбите на този кодекс не се прилагат за дейностите по допълнително социално осигуряване и по доброволно здравно осигуряване, доколкото друго не е предвидено в закон.

Чл. 2. Целите на този кодекс са:

1. осигуряване защита на интересите на потребителите на застрахователни услуги, и
2. създаване на условия за развитието на стабилен, прозрачен и ефективен застрахователен пазар.

Чл. 3. Застраховането е дейност по осигуряване на застрахователно покритие на рискове по силата на договор, изразяващо се в набиране и разходване на средства, предназначени за изплащане на обезщетения и други парични суми при настъпване на събития или сбъдване на условия, предвидени в договор или в закон, както и в пряко свързаните с това дейности, включително:

1. оценка на застрахователния риск;

2. определяне на застрахователната премия;
3. установяване на настъпило застрахователно събитие;
4. определяне размера на причинените вреди;
5. управление на собствените средства и на активите, които служат за покритие на техническите резерви на застрахователя;
6. прехвърляне на всички или на част от застрахователните рискове, покрити от застраховател, на презастраховател (пасивно презастраховане);
7. предоставяне от застрахователя на услуги по застраховка "Помощ при пътуване" по раздел II, т. 18 от приложение № 1 чрез наети от него лица и със собствени технически средства.

Чл. 4. Презастраховането е дейност по поемане от презастраховател по силата на презастрахователен договор на всички или на част от рисковете, покрити от застраховател, срещу отстъпване на застрахователна премия (активно презастраховане) и пряко свързаните с това дейности.

Чл. 5. (1) Застрахователно и презастрахователно посредничество е извършване по занятие на дейност, изразяваща се в оказване на съдействие при подготовката, сключването и изпълнението на застрахователни, съответно презастрахователни договори, в сключването от името на застрахователя, съответно по възлагане от потребител на застрахователни услуги на такива договори и в съдействие във връзка с упражняване на правата и изпълнение на задълженията по такива договори, включително в случаите на настъпване на застрахователно събитие, както и в предоставянето на консултации във връзка с такива договори.

(2) Не е застрахователно или презастрахователно посредничество:

1. извършването на дейностите по ал. 1 от застраховател, съответно презастраховател, или негови служители;
2. инцидентното предоставяне на информация при извършването на друга професионална дейност, чийто предмет не е съдействие на потребители на застрахователни услуги при подготовката, сключването и изпълнението на застрахователни, съответно презастрахователни договори;
3. извършване по занятие на дейност по уреждане на претенции,
и
4. извършване на дейност по изготвянето на експертни оценки.

Чл. 6. (1) Застраховането се извършва на принципа на доброволност.

(2) Задължително застраховане се установява със закон или с международен договор, ратифициран, обнародван и влязъл в сила за Република България.

Чл. 7. Регулирането и надзорът върху дейностите по чл. 1, ал. 1 се извършват от Комисията за финансов надзор, наричана по-нататък “комисията”, както и от заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление “Застрахователен надзор”, наричан по-нататък “заместник-председателя”.

Чл. 8. (1) Застраховател е:

1. акционерно дружество, кооперация, както и застраховател от трета държава чрез клон, регистриран по Търговския закон, получили лиценз при условията и по реда на този кодекс;

2. застраховател от държава членка при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги.

(2) Презастраховател е акционерно дружество, получило лиценз по този кодекс, както и лице, получило лиценз за извършване на активно презастраховане по седалището си.

(3) Застрахователен или презастрахователен посредник е:

1. брокер или агент, регистриран при условията и по реда на този кодекс;

2. застрахователен посредник от трета държава, регистриран при условията и по реда на този кодекс;

3. застрахователен посредник от държава членка, който извършва дейност при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги.

Чл. 9. (1) Не се допуска извършването от един и същ застраховател на застраховане по видове застраховки по раздел I и по раздел II от приложение № 1, с изключение на застраховка „Злополука”.

(2) Застрахователно акционерно дружество може да извършва и активно презастраховане след получаване на отделен лиценз.

(3) Не се допуска извършването от застраховател, съответно презастраховател, на друга търговска дейност.

(4) Застраховател или презастраховател не може да участва като неограничено отговорен съдружник в търговско дружество.

(5) Не се допуска извършването на дейност по застрахователно посредничество като застрахователен брокер и застрахователен агент от едно и също лице.

Чл. 10. (1) Застрахователното акционерно дружество е акционерно дружество, получило лиценз за извършване на застраховане по този кодекс.

(2) Застрахователното акционерно дружество се учредява, извършва дейността си, преобразува се и се прекратява по реда на Търговския закон, доколкото в този кодекс не е предвидено друго.

(3) Застрахователното акционерно дружество може да открива повече от един клон по Търговския закон в едно населено място, включително в населеното място по седалището си.

(4) Застрахователното акционерно дружество има право да извършва застраховане само по посочените в лиценза видове застраховки освен в случаите на покриване на спомагателни рискове при условията на раздел II, буква „В” от приложение № 1.

Чл. 11. (1) Фирмата на застрахователното акционерно дружество съдържа думата “застраховане” или нейни производни на български език и може да съдържа думата “застраховане” или нейни производни и на чужд език.

(2) Лице, което не притежава лиценз за извършване на дейност като застраховател, не може да използва в своето наименование, в рекламната си или друга дейност думата “застраховане” или нейни производни на български или на чужд език.

Чл. 15. Заместник-председателят отказва да издаде одобрение и в случаите, когато въпреки формалното наличие на изискванията на чл. 13,

ал. 1, т. 1 и чл. 14 прецени, че лицето не притежава достатъчна професионална квалификация и опит, необходими да участва ефективно в управлението на застрахователя, за който се отнася искането. Мотивираният отказ се изпраща на застрахователя, за който се отнася искането.

Чл. 17. (1) Взаимозастрахователна кооперация е кооперация, получила лиценз за извършване на застраховане.

(2) Взаимозастрахователната кооперация се учредява, извършва дейността си, преобразува се и се прекратява по реда на Закона за кооперациите, доколкото в този кодекс не е предвидено друго.

(3) Предметът на дейност на взаимозастрахователната кооперация обхваща един или повече видове застраховки по раздел I на приложение № 1 със или без застраховка „Злополука”.

(4) Взаимозастрахователната кооперация има право да извършва застраховане само по посочените в лиценза видове застраховки.

Чл. 18. (1) Наименованието на взаимозастрахователната кооперация не може да съдържа името на член-кооператор.

(2) За взаимозастрахователната кооперация чл. 11 се прилага съответно.

Чл. 19. (1) Взаимозастрахователната кооперация се учредява най-малко от 500 лица. Учредител и член на взаимозастрахователна кооперация може да бъде физическо лице, навършило 18-годишна възраст, което не е поставено под запрещение.

(2) Учредителите се застраховат във взаимозастрахователната кооперация, след като тя получи лиценз за извършване на застраховане, и внасят застрахователна вноска по избрана от тях застраховка по раздел I от приложение № 1 за първата година.

(3) Членството във взаимозастрахователната кооперация възниква или се прекратява едновременно със сключването или прекратяването на застрахователния договор съгласно общите условия.

Чл. 20. (1) Всеки член-кооператор прави встъпителна и дялова вноска, размерът на които се определя в устава, и сключва с взаимозастрахователната кооперация застрахователен договор по застраховка "Живот" по раздел I от приложение № 1 със срок на действие не по-кратък от 3 години. Дяловите вноски служат за попълване на минималния гаранционен капитал.

(2) За достигане на минималния гаранционен капитал и границата на платежоспособност общото събрание с обикновено мнозинство от всички член-кооператори може да вземе решение за събиране на допълнителни и целеви вноски от член-кооператорите. Всички вноски в капитала на кооперацията са парични. Допълнителните и целевите вноски могат да се връщат на член-кооператорите само когато по този начин собствените средства на взаимозастрахователната кооперация няма да намалее под размера на границата на платежоспособност или на минималния гаранционен капитал. Връщането на допълнителни и целеви вноски се извършва с едномесечно писмено предизвестие до заместник-председателя. В срока на предизвестиято заместник-председателят забранява връщането, ако в резултат от него собствените средства на взаимозастрахователната кооперация ще намалее под размера на границата на платежоспособност или на минималния гаранционен капитал. След прекратяване на взаимозастрахователната кооперация дяловите, допълнителните и целевите вноски подлежат на връщане само след като са били изплатени всички останали задължения.

(3) За взаимозастрахователната кооперация се прилага чл. 12, ал. 3. Когато допълнителната или целевата вноска надхвърля едно на сто от минималния гаранционен капитал на кооперацията, се прилага чл. 16, ал. 12.

(4) Премиите на член-кооператорите и задълженията на взаимозастрахователната кооперация по застрахователните договори са еднакви, ако обстоятелствата по застраховката са еднакви.

(5) Когато взаимозастрахователната кооперация сключва застрахователни договори по няколко вида застраховки, за всеки вид се съставя отделен баланс. Натрупаните средства по всеки вид застраховка се използват за плащания на застрахователни суми по този вид застраховка, доколкото в устава не е предвидено друго.

(6) Общото събрание на взаимозастрахователната кооперация може да вземе решение за намаляване на плащанията по застраховките с мнозинство 2/3 от всички член-кооператори.

Чл. 21. Уставът на взаимозастрахователната кооперация трябва да съдържа освен предвидените в Закона за кооперациите данни и следната информация:

1. видовете застраховки;
2. средствата на взаимозастрахователната кооперация, вида, начина на внасяне и размера на вноските, обема на отговорността на членовете и задълженията на взаимозастрахователната кооперация.

Чл. 22. За членовете на управителния и на контролния орган на взаимозастрахователната кооперация, както и за всички други лица, оправомощени да я управляват или представляват, се прилагат съответно чл. 13, чл.14, ал. 2 и чл. 15.

Чл. 23. (1) Презастраховател е акционерно дружество, получило лиценз за презастраховане.

(2) Презастрахователят се учредява, извършва дейността си, преобразува се и се прекратява по реда на Търговския закон, доколкото в този кодекс не е предвидено друго.

(3) Презастрахователят може да извършва и дейност по застраховане, ако е получил отделен лиценз за това.

(4) За презастраховател се прилагат разпоредбите за застрахователното акционерно дружество, доколкото друго не е предвидено в този кодекс.

Чл. 24. (1) Фирмата на презастрахователя задължително съдържа думата “презастраховане” или нейни производни на български език. Фирмата на презастрахователя може да съдържа думата „презастраховане” или нейни производни и на чужд език.

(2) Лице, което не притежава лиценз за извършване на дейност по активно презастраховане, няма право да използва в своето наименование, в рекламната си или друга дейност думата “презастраховане” или нейни производни на български или на чужд език.

Чл. 25. (1) Размерът на вписания капитал на презастрахователя не може да бъде по-малък от минималния размер на гаранционния капитал по чл. 82, ал. 3.

(2) За презастрахователя се прилагат чл. 12, ал. 2, 3 и 4 и чл. 16.

Чл. 26. За членовете на управителния и на контролния орган на презастрахователя, както и за всички други лица, оправомощени да го управляват или представляват, се прилагат чл. 13, 14 и 15.

Чл. 28. Застрахователен холдинг със смесена дейност е контролиращо дружество, различно от застраховател, застраховател от трета държава, презастраховател или застрахователен холдинг и има поне едно контролирано от него дружество, което е застраховател.

Чл. 29. (1) Лиценз се издава за застраховане, за презастраховане или за застраховане и презастраховане, както и за отделните видове застраховки.

(2) Лицензът на взаимозастрахователна кооперация се издава само за застраховане.

(3) Обхватът на лиценза може да се разширява с допълнителен лиценз за презастраховане, застраховане или за вид застраховка.

(4) Лицензът е писмен и определя изчерпателно видовете застраховки по смисъла на приложение № 1, по които лицето има право да извършва застраховане, освен в случаите на покриване на спомагателни рискове при условията на раздел II, буква „В” от приложение № 1.

(5) Лицензите по ал. 1 и 2, както и допълнителният лиценз по ал. 3 се издават от комисията по предложение на заместник-председателя.

(6) Комисията отказва да издаде лиценз, ако заявителят не отговаря на изискванията на този кодекс и на актовете по прилагането му.

(7) Лиценз или допълнителен лиценз за вид застраховка може да се издаде за част от рисковете по смисъла на приложение № 1, които се отнасят към съответния вид:

1. когато заявителят е поискал да покрива само част от рисковете по смисъла на приложение № 1, отнасящи се към вида застраховка;

2. по преценка на комисията, когато от представените документи за издаване на лиценз се установи, че не се покриват всички рискове.

Чл. 33. (1) По предложение на заместник-председателя комисията преценява дали са спазени изискванията за издаване на искания лиценз и се произнася най-късно в 4-месечен срок от постъпване на заявлението.

(2) Ако представените документи са нередовни или е необходима допълнителна информация, комисията изпраща на заявителя съобщение за констатираните нередовности и/или за исканата допълнителна

информация и определя на заявителя достатъчен срок за отстраняване на нередовностите и/или предоставянето на допълнителна информация, който не може да бъде по-кратък от един месец и по-дълъг от два месеца. Срокът по ал. 1 спира да тече до изтичане на дадения срок за отстраняване на нередовностите и/или предоставянето на допълнителна информация.

(3) При издаване на допълнителен лиценз за разширяване обхвата на лиценза на застрахователя с нов вид застраховка срокът по ал. 1 не може да бъде по-дълъг от един месец, а по ал. 2 – по-кратък от 7 дни. Срокът за произнасяне на комисията спира да тече до изтичане на дадения срок за отстраняване на нередовностите и/или предоставянето на допълнителна информация.

(4) Ако съобщението по ал. 1 не бъде прието на посочения от заявителя адрес за кореспонденция, определеният на заявителя срок тече от поставянето на съобщението на специално определено за целта място в сградата на комисията. Последното обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица, определени със заповед на председателя на комисията.

(5) Комисията уведомява заявителя писмено за взетото решение в 7-дневен срок от постановяването му.

Чл. 35. (1) Съдът вписва в търговския регистър дружеството, съответно кооперацията, с предмет на дейност застраховане и/или презастраховане след представяне на издадения от комисията лиценз.

(2) Застрахователят е длъжен да представи на комисията препис от съдебното решение за вписване в 7-дневен срок от вписването.

Чл. 37. (1) След влизането в сила на решението за отнемане на лиценза застрахователят не може да сключва нови застрахователни и/или презастрахователни договори и да предлага нови условия по договорите, както и да изменя условията по тях, включително срока, застрахователната сума и покритието по сключени договори.

(2) Отнемането на лиценза не освобождава застрахователя от задълженията му по вече сключени договори.

Чл. 38. (1) След влизането в сила на решението за отнемане на лиценза комисията отправя искане до съответния съд за образуване на производство по ликвидация, а в случаите по чл. 36, ал. 1, т. 6 и ал. 2, т. 4 и 5 – за образуване на производство по несъстоятелност, и предприема необходимите мерки за уведомяване на обществеността.

(2) Комисията, съответно заместник-председателят, може да извършва проверки и да прилага принудителните административни мерки по чл. 302 до заличаване на дружеството, съответно кооперацията, от търговския регистър.

Чл. 40. В 7-дневен срок от получаване на лиценз за извършване на застрахователна дейност от компетентния орган на съответната трета държава застрахователят предоставя копие от него на комисията.

Чл. 43. (1) Комисията отказва издаването на лиценз, ако са налице съответните основания по чл. 34, ал. 1, както и когато правната уредба по седалището на застрахователя от трета държава или осъществяваният върху него надзор от съответния компетентен орган възпрепятства осъществяването на държавния застрахователен надзор по този кодекс и по Закона за Комисията за финансов надзор или по друг начин застрашава интересите на потребителите на застрахователни услуги.

(2) Комисията може да откаже издаването на лиценз и когато установи, че компетентният надзорен орган в държавата по седалището на застрахователя не прилага принципа на реципрочност при осигуряването на достъп на български застрахователи до съответния чуждестранен застрахователен пазар, както и когато застрахователят от трета държава представлява опасност за националната сигурност на Република България.

(3) Отказът на комисията да издаде лиценз се мотивира писмено.

(4) Ново заявление за издаване на лиценз може да се подаде не по-рано от 6 месеца от влизането в сила на решението за отказ.

Чл. 44. (1) Съдът вписва в търговския регистър клона на застрахователя от трета държава с предмет на дейност застраховане и/или презастраховане след представяне на издадения от комисията лиценз.

(2) Клонът на застрахователя от трета държава е длъжен да представи на комисията препис от съдебното решение за вписване в 5-дневен срок от получаването му, но не по-късно от 7 дни от вписването.

(3) Застрахователят от трета държава уведомява комисията за всяка промяна в документите или в обстоятелствата по чл. 42, ал. 1 в 7-дневен срок от вземане на решението, от узнаване за промяната или от вписването на обстоятелството, когато то подлежи на вписване в търговския регистър, но не по-късно от 14 дни от вписването.

Чл. 46. (1) Клонът по Търговския закон на застрахователя от трета държава води търговските си книги на български език съобразно законодателството на Република България и съхранява по адреса си цялата налична документация, свързана с упражняваната от него дейност в Република България.

(2) В 7-дневен срок от прекратяването на застрахователя от трета държава управителят на клона предоставя на комисията решението на компетентния орган.

Чл. 48. (1) Застраховател със седалище в Република България, получил лиценз за извършване на застрахователна дейност при условията и по реда на този кодекс, може да извършва дейността, за която му е издаден лиценз, на територията на друга държава членка при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги.

(2) Взаимозастрахователната кооперация може да извършва дейност съгласно ал. 1 само ако притежава достатъчно собствени средства за покритие на гаранционния капитал по чл. 82, ал. 1.

Чл. 50. (1) Застраховател със седалище в Република България, който възнамерява да извършва застрахователна дейност в друга държава членка при условията на свободата на предоставяне на услуги, без да открива клон на територията ѝ, трябва предварително да уведоми за това комисията, като посочи видовете застраховки, които възнамерява да сключва в тази държава членка.

(2) Комисията предоставя на съответния компетентен орган на държавата членка по ал. 1 в едномесечен срок от уведомлението по ал. 1 информация относно видовете застраховки, по които застрахователят има право да извършва дейност в Република България, видовете застраховки, които възнамерява да сключва в държавата членка по предоставяне на услуги, както и удостоверение, че застрахователят разполага с достатъчно собствени средства за покритие на границата на платежоспособност и на минималния гаранционен капитал. Комисията уведомява незабавно застрахователя за предоставянето на информацията по изречение първо.

(3) Комисията може да откаже в рамките на срока по ал. 2 да предостави информацията по ал. 2 на съответния компетентен орган на държавата членка по ал. 1 с мотивирано решение, ако собствените средства на застрахователя не отговарят на границата на платежоспособност или застрахователят прилага план за оздравяване и в тази връзка интересите на застрахованите са застрашени.

(4) Застрахователят може да започне да извършва дейност на територията на съответната държава членка от датата, на която е уведомен за предоставянето на информацията по ал. 2 от комисията на съответния компетентен орган на държавата членка.

(5) Застрахователят уведомява писмено комисията за всяка промяна в данните и документите по ал. 2 най-малко един месец преди осъществяване на промяната. Комисията уведомява съответния компетентен орган в държавата членка за промените по изречение първо.

(6) Комисията уведомява незабавно съответния компетентен орган на държавата членка по предоставяне на услуги за отнемане на лиценза на застрахователя. Когато е приложила принудителна административна мярка по чл. 302, ал. 2, т. 11, комисията предлага на

съответния компетентен орган на държавата членка по предоставяне на услуги да приложи същата мярка.

Чл. 56. (1) Комисията уведомява Европейската комисия за:

1. издаден лиценз на лице, върху което упражняват контрол пряко или чрез свързани лица едно или повече контролиращи лица, когато най-малко за едно от тях е приложимо правото на трета държава. В уведомлението се посочва и структурата на групата, към която принадлежат лицата по изречение първо;

2. придобито участие от контролиращо лице по т. 1 в застраховател със седалище в Република България, което му дава възможност да упражнява контрол върху него;

3. наличието на пречки за извършване на дейност в трета държава от застраховател със седалище в Република България.

(2) По искане на Европейската комисия комисията спира за срок 3 месеца производствата по подадени заявления от застраховател от трета държава за извършване на дейност в Република България, както и производствата във връзка с придобиване пряко или чрез свързани лица на участие от контролиращо лице, за което е приложимо правото на тази трета държава.

(3) По решение на Съвета на Европейския съюз срокът по ал. 2 може да бъде продължен.

(4) Алинея 2 и 3 не се прилагат, когато застрахователи от трета държава или контролирани от тях лица, получили лиценз за извършване на застрахователна дейност в рамките на Европейския съюз, придобиват контрол или участие в застраховател със седалище в Република България.

(5) По искане на Европейската комисия в случаите, когато компетентен орган в трета държава не прилага принципа за реципрочност при осигуряването на достъп на застраховател със седалище в Република България или в друга държава членка до съответния чуждестранен застрахователен пазар или когато при извършване на дейност на територията на трета държава от застраховател със седалище в Република България или в друга държава членка не му е предоставен режим на национално третиране, комисията я уведомява за:

1. постъпили заявления за издаване на лиценз от лице по ал. 1, т. 1;

2. уведомление от контролиращо лице по ал. 1, т. 1 за намерението му да придобие участие по ал. 1, т. 2.

(6) Уведомяването се преустановява след постигане на споразумение между органите на Европейския съюз и третата държава за възстановяване на националното третиране на застрахователите със седалище в Европейския съюз.

Чл. 58. Лицата, заемащи ръководни длъжности по чл. 57, ал. 1, т. 1, трябва да отговарят на изискванията на чл. 13, ал. 1, т. 3 и 4 и да притежават подходяща квалификация и опит.

Чл. 61. (1) Прехвърлените дейности се извършват според изискванията, установени за застрахователя.

(2) Прехвърлените дейности и лицата, на които са възложени, се обхващат от системите за управление и за вътрешен контрол на застрахователя.

(3) Договорите за прехвърляне на дейност се представят на заместник-председателя при поискване. Заместник-председателят може да разпорежда извършването на проверка при трето лице, на което е прехвърлена дейност от застраховател относно тази дейност, за спазване на закона по сигнали от страна на потребители на застрахователни услуги или във връзка с проверки при застраховател.

(4) Когато в дейността на лице, на което застраховател е прехвърлил дейност, са установени нарушения на закона, или практика, която застрашава стабилността на застрахователя, правата и интересите на потребителите на застрахователни услуги или възпрепятства осъществяването на държавния застрахователен надзор, заместник-председателят разпорежда тяхното отстраняване в определен от него срок. Когато разпореждането не е било изпълнено или, макар да е било изпълнено, лицето продължава да нарушава закона, да застрашава стабилността на застрахователя, правата на потребителите или да възпрепятства надзора, заместник-председателят разпорежда на застрахователя да прекрати взаимоотношенията си с това лице.

(5) Застрахователят не дължи неустойки и други обезщетения за вреди при предварително прекратяване на договор за прехвърляне на дейност в изпълнение на разпореждане по ал. 4.

Чл. 63. С цел гарантиране на възможността за точно изпълнение на задълженията по сключените застрахователни и презастрахователни договори застрахователят е длъжен по всяко време:

1. да определя и прилага в дейността си премии, съответстващи на размера на поетия риск и на разходите си;
2. да образува достатъчни по вид и размер технически резерви съгласно изискванията на закона;
3. да покрива техническите резерви с подходящи активи;
4. да разполага с достатъчно собствени средства, които да покриват границата на платежоспособност и гаранционния капитал.

Чл. 64. (1) Когато застрахователят е изчислил размера на техническите резерви, стойността на активите, пасивите, приходите и

разходите или други показатели, отразени в отчетите и справките, представени в комисията, в нарушение на закон или подзаконов нормативен акт, заместник-председателят може за целите на осъществявания застрахователен надзор да преоцени всеки от тези показатели.

(2) Когато в резултат на преоценката се констатира нарушение по този кодекс, се прилагат мерките, предвидени в него.

Чл. 65. (1) Застрахователните премии трябва да бъдат достатъчни, изчислени на базата на разумно актюерско допускане, така че да осигуряват изпълнение на всички задължения на застрахователя, включително образуването на достатъчни технически резерви.

(2) За изпълнение на изискването на ал. 1 финансовото състояние на застрахователя и неговата платежоспособност в дългосрочен план се прогнозира само въз основа на премиите като единствен източник на приход.

Чл. 66. (1) Застрахователят е длъжен да създаде общи и технически резерви.

(2) Общите резерви се състоят от:

1. фонд "Резервен" по чл. 246 от Търговския закон, съответно чл. 34 от Закона за кооперациите;
2. други фондове, ако е предвидено в устава на застрахователя.

(3) Застрахователят е длъжен по всяко време да поддържа достатъчни по размер технически резерви, отговарящи на цялостната му дейност, с които да гарантира покритие на поетите застрахователни рискове.

(4) Видовете технически резерви, които застрахователите трябва да поддържат, се определят съгласно чл. 68.

(5) Увеличението на техническите резерви се включва в присъщите разходи, а намалението – в присъщите приходи на застрахователя при формиране на финансовия резултат.

Чл. 67. Размерът на техническите резерви се изчислява въз основа на стойността на поетите от застрахователя задължения, които се очаква да бъдат изпълнени в бъдеще по влезли в сила застрахователни или презастрахователни договори, разходите, свързани с изпълнението на тези задължения, както и стойността на възможното неблагоприятно отклонение от това очакване.

Чл. 70. (1) При извършване на активно презастраховане техническите резерви по чл. 68 се образуват съгласно условията на презастрахователния договор.

(2) При извършване на пасивно презастраховане застрахователят отчита дела на презастрахователите в образуваните технически резерви съгласно условията на презастрахователните договори.

(3) При извършване на съзастраховане застрахователят образува видовете резерви по чл. 68, като отчита дела си съгласно условията на съзастрахователния договор.

Чл. 71. (1) Когато задълженията по застрахователен или презастрахователен договор са определени в чуждестранна валута или договорът съдържа клауза за индексация в чуждестранна валута, техническите резерви се образуват в същата валута.

(2) Когато задълженията по ал. 1 не са определени в конкретна валута, резервите се образуват във валутата на държавата членка, в която е разположен рискът. В този случай застрахователят може да образува резервите във валутата, в която е договорена премията, ако може да се направи обосновано заключение, че изплащането на обезщетението ще се извърши в тази валута.

(3) Когато е предявена претенция за плащане в определена валута, различна от валутата, определена по реда на ал. 1 или 2, резервът за предстоящи плащания се образува във валутата, в която е предявена претенцията.

(4) В случаите на съзастраховане в рамките на Европейския съюз резервът за предстоящи плащания не може да бъде по-нисък от размера съгласно законодателството и установените практики в държавата членка по седалището на водещия съзастраховател.

(5) Когато размерът на претенцията е определен във валута, различна от определената по ал. 1-3, и това е известно на застрахователя, той може да определи резерва за предстоящи плащания в тази валута.

Чл. 72. (1) Застрахователят, съответно презастрахователят, е длъжен да покрие брутния размер на техническите резерви с подходящи активи при посочените в чл. 74 съотношения. Застраховател от трета държава покрива техническите резерви, образувани по реда на чл. 68, ал. 3, за своя клон при условията на този раздел.

(2) Заместник-председателят може да забрани свободното разпореждане с активи на застраховател или презастраховател, който не изпълнява задължението по ал. 1, след като е уведомил за намерението си компетентните органи на държавите членки, където е разположен рискът.

(3) Активите по ал. 1 трябва да отразяват особеностите на дейността на застрахователя или презастрахователя по такъв начин, че да се гарантират сигурност, доходност и ликвидност посредством диверсификация и подходящо разпределение.

Чл. 76. За покритие на brutния размер на образуваните технически резерви се признават отложените аквизиционни разходи, намалени със свързаните презастрахователни комисиони, отложени за следващ период.

Чл. 78. (1) Когато покритието по застрахователен договор е определено в дадена валута, задълженията на застрахователя се отчитат като дължими в същата валута. Активите, покриващи техническите резерви, са в същата валута, в която са задълженията, възникващи от договорите, по които техническите резерви са образувани.

(2) Застрахователят може да не прилага правилото по ал. 1 при покриването на техническите резерви, включително на математическия резерв, с активи, ако прилагането на този принцип би довело до поддържане на активи в тази валута в размер не повече от 7 на сто от активите в други валути.

(3) Алинея 1 не се прилага за покритието на технически резерви във валута, различна от лева или от валутата на една от държавите членки, ако инвестициите в тази валута са регулирани, ако тя е обект на трансферни ограничения или поради други подобни причини не е подходяща за покритие на техническите резерви.

(4) До 20 на сто от общия размер на техническите резерви може да се покрива с активи във валута, различна от тази, в която те са образувани, при условие че общият размер на активите за покритие на техническите резерви във всички валути е най-малко равен на общия размер на задълженията във всички валути.

(5) Когато техническите резерви са образувани в левове, в евро или в друга валута на държава членка, активите за тяхното покритие могат да бъдат в евро.

Чл. 79. (1) Резервът по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, когато инвестиционният риск се носи от застрахованото лице, се покрива с активите, договорени в застрахователния договор. Когато задълженията на застрахователя по такъв договор са обвързани със стойността на индекс, резервите се покриват с активи, които възможно най-пълно отразяват стойността на този индекс и имат подходяща сигурност и ликвидност.

(2) Членове 72, ал. 3, чл. 74, 75 и 78 не се прилагат за активите по ал. 1.

(3) Когато по застраховка „Живот“, свързана с инвестиционен фонд, част от задълженията на застрахователя са гарантирани, техническите резерви, които представляват тяхната стойност, се покриват с активи по общия ред.

Чл. 80. (1) Собствените средства на застрахователя, намалени с нематериалните активи, трябва да бъдат по всяко време най-малко равни на границата на платежоспособност или на минималния размер на гаранционния капитал, когато той е по-висок от границата на платежоспособност.

(2) Собствените средства на застрахователя се състоят от неговите активи, намалени с предвидимите задължения. Елементите, които се включват при изчисляване размера на собствените средства, се определят с наредба.

(3) Взаимозастрахователна кооперация, чийто брутен годишен премиен приход не превишава 10 000 000 лв., е длъжна да поддържа собствени средства в размер на границата на платежоспособност или на минималния гаранционен капитал по чл. 82, ал. 4, когато той е по-висок от нея.

(4) Когато в продължение на 3 последователни години взаимозастрахователната кооперация ежегодно е надхвърляла размера на премиения приход по ал. 3 от четвъртата година, тя е длъжна да поддържа собствени средства в размера по чл. 82, ал. 1, т. 2, при условие че границата ѝ на платежоспособност не надвишава този размер.

(5) Собствените средства на клон на застраховател от трета държава в размер на минималния изискуем гаранционен капитал се инвестират в Република България, а над този размер - в Република България или в друга държава членка.

Чл. 81. (1) Границата на платежоспособност е минималният размер, на който трябва да са равни собствените средства на застрахователя, намалени с нематериалните активи, необходим за осигуряване изпълнението на договорните задължения на застрахователя в дългосрочен план, в съответствие с общия обем на неговата дейност.

(2) Застрахователят е длъжен да поддържа собствени средства, необходими за осигуряване изпълнението на договорните му задължения в дългосрочен план в съответствие с общия обем на дейността му.

(3) Границата на платежоспособност и методите, по които тя се изчислява, се определят с наредбата по чл. 80, ал. 2.

(4) За изчисляването на границата на платежоспособност на клон на застраховател от трета държава се взема предвид само дейността на клона.

Чл. 83. (1) Подлежат на надзор сделките на застраховател по чл. 299, ал. 1 със следните лица:

1. свързано с него дружество;
2. участващо в него дружество;

3. свързано с участващо в него дружество;
4. физическо лице, което притежава участие в застрахователя или в свързано с него дружество;
5. физическо лице, което притежава участие в дружество, което участва в застраховател;
6. физическо лице, което притежава участие в дружество, свързано с участващо в застрахователя дружество.

(2) Сделките по ал. 1 включват:

1. заеми и други форми на кредитиране;
2. гаранции и задбалансови операции;
3. сделки със собствени средства, които служат за покритие на границата на платежоспособност;
4. инвестиции;
5. презастрахователни операции;
6. разпределяне на разходи;
7. други.

(3) Процедурите за управление на риска, за вътрешен контрол и счетоводно отчитане на застрахователя трябва да осигуряват условия за наблюдение, оценка и контрол на сделките по ал. 1. Заместник-председателят може да предписва изменение и допълнение на тези процедури, когато те не гарантират в достатъчна степен платежоспособността на застрахователя.

(4) Застрахователят предоставя заедно с 3-месечните справки отчет за значителните сделки по ал. 1.

(5) Ако въз основа на прегледа на процедурите по ал. 3 или на предоставената информация по ал. 4 заместник-председателят прецени, че е застрашена платежоспособността, той прилага следните мерки:

1. разпорежда изготвянето на план по чл. 86;
2. прилага принудителна административна мярка по чл. 302.

Чл. 84. (1) Коригираната платежоспособност на застрахователите по чл. 299, ал. 1, т. 1 се изчислява по методи, определени с наредба.

(2) При изчисляване на коригираната платежоспособност в съответствие с ал. 1 се включват свързаните със застрахователя дружества, участващите в застрахователя дружества и дружествата, свързани с участващите в застрахователя дружества.

(3) Ако коригираната платежоспособност, изчислена по реда на ал. 1, е отрицателна величина, заместник-председателят прилага мерките по чл. 83, ал. 5.

Чл. 85. (1) По отношение на застрахователите по чл. 299, ал. 1, т. 2 се прилага метод за допълнителен надзор, определен с наредба.

(2) При прилагането на метода по ал. 1 се взема предвид дейността на всички дружества, които са свързани със застрахователния ходлинг, презастрахователя или застрахователя от трета държава.

(3) Ако в резултат на приложения метод по ал. 1 се установи, че платежоспособността на застрахователя по чл. 229, ал. 1, т. 2 е или може да бъде застрашена, заместник-председателят прилага мерките по чл. 83, ал. 5.

Чл. 88. (1) Комисията и заместник-председателят осъществяват надзор по прилагане разпоредбите на тази глава върху застрахователите със седалище в Република България и във връзка с дейността им при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги.

(2) Надзорът по ал. 1 включва контрол върху платежоспособността, образуваните технически резерви и активите, които служат за покритието им, с оглед цялостната дейност на застрахователя. Надзорът по ал. 1 включва и надзора върху техническите ресурси за непосредствено предоставяне на помощ при пътуване от застрахователи, получили лиценз по т. 18 от раздел II, буква "А" от приложение № 1. При извършване на проверка на техническите ресурси по изречение второ министърът на транспорта, министърът на здравеопазването и други компетентни ведомства са длъжни да оказват съдействие на комисията и на заместник-председателя.

(3) При осъществяване на надзора по ал. 1 комисията, след като предварително уведоми за това компетентния орган на държавата членка на клона, може да извършва проверки на място самостоятелно или съвместно с този орган.

(4) Компетентен орган на държава членка може, след като предварително е уведомил за това комисията, да извършва проверки на място в клонове на застрахователи със седалище в пределите на неговата национална юрисдикция, установени на територията на Република България. Комисията може да изпрати представител за участие в проверката.

Чл. 89. В случаите, когато комисията прецени, че застраховател със седалище в друга държава членка, покриващ рискове на територията на Република България при условията на правото на установяване или на свободата на предоставяне на услуги, с дейността си застрашава финансовата си стабилност, тя уведомява за това компетентния орган на държавата членка по произход на застрахователя.

Чл. 90. (1) Всеки член на управителен или контролен орган, всяко друго лице на ръководна длъжност, както и всяко друго лице, оправомощено да управлява или представлява застраховател, уведомява писмено управителния орган на застрахователя, когато сключва със застрахователя договор, който излиза извън обичайната дейност на застрахователя или съществено се отклонява от обичайните пазарни условия.

(2) Разпоредбата на ал. 1 се прилага и когато страна по сделка със застрахователя е:

1. член на семейството на лице по ал. 1;
2. дружество, в което лице по ал. 1 или член на неговото семейство притежава пряко или чрез свързани лица квалифицирано участие по чл. 16, ал. 1;
3. дружество, в което лице по ал. 1 или член на неговото семейство е съдружник, член на управителен или контролен орган, длъжностно лице с ръководни функции или лице, оправомощено да управлява или представлява дружеството.

(3) Всяко лице по ал. 1 уведомява писмено най-малко веднъж на 6 месеца управителния орган на застрахователя за дружествата, в които лицето или членовете на неговото семейство притежават пряко или чрез свързани лица квалифицирано участие по чл. 16, ал. 1, в които са съдружници, членове на управителен или контролен орган, длъжностни лица с ръководни функции или лица, оправомощени да управляват или представляват дружеството.

(4) Лице по ал. 1 не участва в преговорите, обсъждането и вземането на решение за сключване на сделка със застрахователя, по която е страна или по която е страна лице по ал. 2.

(5) Лицата по ал. 1, както и другите служители на застрахователя са длъжни при изпълнение на функциите си да предпочитат интересите на застрахователя и на неговите потребители пред своите собствени интереси.

(6) Застрахователят е длъжен да изгради вътрешната организация на дейността си по начин, който да не позволява лицата по ал. 1 да се поставят в положение, при което техните задължения към потребител на застрахователна услуга влизат в конфликт със задълженията им към друг потребител или техните собствени интереси влизат в конфликт със задълженията им към потребител.

(7) Застрахователят приема правила, с които урежда реда за разкриване на конфликт на интереси и за осигуряване на доверителност, за да не се допуска увреждане на интерес на потребител на застрахователна услуга за сметка на друг потребител, на лице по ал. 1 или на служител на застраховател, както и на интерес на застраховател за сметка на интерес на негов служител или на лице по ал. 1.

Чл. 91. Когато се установи, че лице по чл. 90, ал. 1 нарушава правилата за разкриване на конфликт на интереси, прилагат се принудителни административни мерки по чл. 302.

Чл. 92. Застраховател, който покрива рисковете по застраховка срещу правни разноски, трябва да предприеме необходимите мерки за избягване на конфликт на интереси, като изпълни поне едно от следните условия:

1. не допуска негови служители, на които е възложено уреждането на претенции или даването на юридически съвети по застраховка на правни разноски, едновременно с това да извършват сходна дейност във връзка с други видове застраховки по раздел II от приложение № 1 за негова сметка или за сметка на друг застраховател, с който застрахователят се намира в търговски, финансови или административни връзки;

2. ако извършва покритие на рисковете по застраховки на правни разноски и по други застраховки по раздел II от приложение № 1, да прехвърли уреждането на претенции по застраховки на правни разноски на друго юридическо лице при условията и по реда на чл. 60, което следва да отговаря на условията по т. 1;

3. да предостави на застрахованото лице правото да упълномощи адвокат по свой избор за защита на неговите интереси от момента, в който за застрахованото лице е възникнало правото да получи обезщетение по застраховката.

Чл. 93. (1) Застрахователят, членовете на управителните и контролните органи, одиторите, актюерите, както и всички други лица, които работят за застрахователя, включително лицата, с които застрахователят е сключил договори по чл. 60, са длъжни да пазят в тайна информацията, която им е станала известна във връзка с изпълнение на техните функции. Лицата по изречение първо не могат да използват придобитата информация за лично облагодетелстване или за облагодетелстване на друго лице, както и за други цели освен за изпълнение на техните функции.

(2) Задължението по ал. 1 се отнася и за застрахователните и презастрахователните посредници и техните служители.

(3) Всички служители и членове на управителни и контролни органи на застрахователя при назначаване на длъжност подписват декларация за опазване на застрахователна тайна. Задължението по изречение първо се отнася и за физическите лица, които представляват юридически лица - членове на управителните и контролните органи на застрахователя и застрахователния и презастрахователния посредник.

(4) Застрахователните агенти и лицата, с които застрахователят е сключил договори по чл. 60, подписват декларация по ал. 3 при сключване на договора, с който се уреждат отношенията им със застрахователя. Лицата по изречение първо са длъжни да запознаят своите служители със задълженията по ал. 1.

(5) Разпоредбата на ал. 1 се отнася и за случаите, когато лицата по ал. 1-4 са прекратили правоотношението си със застрахователя, във връзка с което е възникнало задължението за опазване на застрахователна тайна.

Чл. 96. (1) Отговорният актюер не може да бъде съпруг или роднина по права или по съребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до трета степен с член на управителен или контролен орган на застрахователя, както и да не е член на управителен или контролен орган на друг застраховател.

(2) Отговорният актюер се избира от общото събрание на застрахователя или презастрахователя, пред което предварително удостоверява с декларация липсата на обстоятелства по ал. 1. Застрахователят или презастрахователят уведомява заместник-председателя за взетото решение за избор на отговорен актюер в срок 7 дни от датата на вземане на решение, като представя и заверено копие на декларация по изречение първо.

(3) При промяна на обстоятелствата по ал. 1 или при отнемане правоспособност на отговорен актюер по чл. 95, ал. 4 общото събрание на застрахователя или презастрахователя е длъжно да освободи отговорния актюер и да избере нов в 3-месечен срок от узнаване на обстоятелствата.

Чл. 98. (1) Управителните органи на застрахователя и презастрахователя отговарят за организацията и функционирането на счетоводната отчетност, която да гарантира точното отразяване на неговите резултати и финансово състояние.

(2) Органите по ал. 1 съобразяват процедурите във връзка с документооборота и отчетността с особеностите и обема на дейността на предприятието.

(3) Застрахователи, получили лиценз по раздел I от приложение № 1, и застрахователи, получили лиценз по раздел II от приложение № 1 и които са свързани в рамките на застрахователна група, не могат да сключват споразумения и да прилагат други уговорки, които водят до некоректно представяне на финансовите им резултати и по-специално влияят на структурата на техните приходи и разходи.

София, 23 ноември 2005 г.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ИКОНОМИЧЕСКАТА ПОЛИТИКА:**

ЙОРДАН ЦОНЕВ